

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики та математичних методів в економіці

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
к.е.н., доцент Ольвінська Ю.О.
“ _____ ” _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності: « 051 «Економіка» »
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою: « Бізнес - економіка та аналітика »
(назва освітньої програми)

на тему: «Статистичне дослідження міжнародних туристопотоків»

Виконавець:

Студент (ка) 44П групи факультету ФЕУП

Резніченко Маргарита Юріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

Науковий керівник:

канд. екон. наук, доцент кафедри статистики та
ММЕ

(науковий ступінь, вчене звання)

Милашко Ольга Генріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

Одеса 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ТУРИСТОПОТОКІВ.....	6
1.1. Сутність та структура туристопотоку.....	6
1.2. Тенденції становлення та закономірності розвитку міжнародних туристопотоків.....	8
1.3. Організаційні засади функціонування туристопотоків.....	14
Висновок до розділу 1.....	18
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ТУРИСТОПОТОКІВ	19
2.1. Динаміка та структура основних показників розвитку міжнародного туристопотоку.....	19
2.2. Аналіз показників діяльності міжнародного туристопотоку.....	21
2.3. Прогнозування обсягів міжнародного туризму.....	23
Висновок до розділу 2.....	29
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТОПОТОКУ В УКРАЇНІ.....	30
3.1. Проблеми та перспективи розвитку туристопотоку	30
3.2. Аналіз впливу туристопотоків на економіку регіону.....	35
3.3. Перспективні розрахунки туристопотоків на основі аналітичного вирівнювання.	38
Висновок до розділу 3.....	42
ВИСНОВКИ.....	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	46
ДОДАТКИ.....	50

ВСТУП

Сьогодні туризм є однією з найважливіших складових світової економіки. У результаті глобальна індустрія подорожей і туризму зросла на 3,9% у 2018 році, виробивши приблизно 8,8 трильйона доларів. США посідають перше місце за кількістю робочих місць і третю за величиною економіку світу. Уже восьмий рік поспіль міжнародний туризм має вищі темпи зростання, ніж світовий ВВП. Про це свідчать щорічні дослідження Всесвітньої ради подорожей і туризму (WTTC) [1] щодо економічного ефекту та соціальної цінності сектора.

Дослідження WTTC, яке проводилося протягом останніх 25 років, представляє світову індустрію приватних подорожей і туризму. Це показує, що індустрія міжнародного туризму зараз є другим за темпами зростання сектором світової економіки (3,9%) після інформаційних технологій (1,7%) і фінансових послуг (1,7%). Індустрія туризму лише незначно успішна порівняно з іншими галузями, які зросли на 4% у 2018 році.

Глорія Гевара, президент WTTC, сказала, що «2018 рік став ще одним успішним роком для світової індустрії подорожей і туризму, яка зберегла свою позицію як провідного прихильника економічного зростання та створення робочих місць. Восьмий рік поспіль сектор мала лідерство у світовому економічному зростанні [1].

Важливо визнати, що туризм зараз створює кожну п'яту нову роботу на планеті, і очікується, що в наступному десятилітті буде створено понад 100 мільйонів нових робочих місць, а до 2029 року – 421 мільйон робочих місць.

Оскільки туризм являє собою комплекс економічних відносин, які виявляються під час здійснення туристичної діяльності, тобто під час виробництва, розподілу, обміну та споживання туристичного продукту на основі економічної теорії, завдання розробки сучасних засобів і вимірювальних процесів у цьому сфера, яка б дозволяла адекватно оцінити розвиток туризму на світовому та національному рівнях, є складною.

Сучасна індустрія туризму стрімко розвивається і навіть має сьогодні нестабільний економічний клімат найбільше вигідний цій галузі. Зростання туризму нерозривно пов'язане зі зростанням інших галузей, а зокрема: ресторани, транспортні компанії, готелі та інші сфери бізнесу. Зростання попиту на туристичні послуги зумовлює зростання попиту на супутні послуги: розміщення, харчування, розваги, культура та мас-маркет.

Розвиток туристичної індустрії країни пов'язаний із зростанням зайнятості, диверсифікацією економіки країни, збереженням культурних цінностей, охороною природних ресурсів, а також підвищує інноваційний потенціал економіки країни, а також сприяє однорідності відносин між країнами і народами.

Сьогодні туристична галузь України відіграє значну роль в економіці країни, перебуває у стані значного розвитку та є частиною динамічного просування країни до євроінтеграції. Як наслідок, це засіб покращення світових позицій країни.

У зв'язку з цим найважливішими завданнями створення конкурентоспроможної індустрії туризму в Україні є пошук нових складових, а також вирішення першочергових проблем, які стримують її розвиток.

Як наслідок, зростання попиту на туристичні послуги та інші супутні товари позитивно впливає на економіку країни. Туризм вважається однією з найбільш значущих послуг у сфері надання послуг. Це створює нові робочі місця, збільшує надходження до бюджету, розвиває інфраструктуру, створює нові туристичні зручності, підвищує безпеку та зберігає історичні пам'ятки. У багатьох країнах туризм стає все більш вагомою складовою державного бюджету. Розвиток рекреаційної та туристичної індустрії є пріоритетом номер один у розвитку світової економіки.

ВИСНОВОК

Вплив глобалізації на міжнародний туризм посилюється, це пов'язано зі зростанням значення міжнародного туризму в бюджеті країн і зайнятості їх населення, а також диверсифікацією економіки. Незважаючи на відсутність економічного зростання в багатьох країнах, існували значні труднощі з макроекономічним регулюванням і високий рівень безробіття, міжнародному туристичному ринку все ж вдалося зберегти середні темпи зростання в останні роки. Важливо відзначити, що в умовах світової нестабільності туристичні індустрії всіх регіонів мали позитивні показники зростання, але загальна картина нечітка. Навіть під час економічного спаду світова індустрія туризму все ще демонструвала позитивну тенденцію. Міжнародне регулювання туризму на інституційному рівні є складною системою, яка включає кілька рівнів організації та численні аспекти туризму. Основним компонентом цієї системи є Всесвітня туристична організація.

Сучасними тенденціями розвитку міжнародної туристичної діяльності є створення глобального ринку туристичних послуг, посилення конкуренції та інтенсифікація процесів транснаціоналізації, створення стратегічних альянсів, розширення доступу до країн, що розвиваються, з міжнародних туристичних відносин.

Сьогодні туризм є одним із найважливіших напрямків економічного та культурного розвитку провідних країн. Це сприяє швидкому прискоренню їх загального розвитку. У багатьох країнах він робить значний внесок у національний ВВП, і Україна цілком може мати такий показник, оскільки має значний нерозкритий потенціал.

Результати SWOT-аналізу туристичного сектору української економіки свідчать про те, що вітчизняна індустрія туризму наділена достатніми ресурсами та можливостями для пом'якшення загроз та усунення існуючих недоліків галузі.

Одним із найважливіших завдань уряду є створення позитивної репутації України на світовій арені як стратегічно важливого туристичного напрямку для

забезпечення подальшої стабільності та економічного зростання країни в майбутньому.

Беручи до уваги вибір європейців «розумного, сталого та повного зростання», зростанню туризму мають сприяти інноваційні технології та пов'язані з ними структурні зміни.

Запропонована методика визначення структури туристичного потоку країни за критеріями інтенсивності та основними видами туризму, які присутні в національній статистиці, складається з наступних етапів: по-перше, кластерного аналізу абсолютних значень туристичного потоку; виконується; потім створюється типологія отриманих груп за критеріями інтенсивності та основних видів туризму. Авторська методика дозволяє отримати моделі структури в'їзних і виїзних туристичних потоків та оцінити величину їх складових. У майбутньому цей метод може бути доповнений релятивним підходом, який враховує різні види туризму та розраховує багатоаспектну систему моделей країни щодо структури туристичних потоків. На відміну від існуючих методів аналізу географічного розподілу туризму в країні, наш підхід дає чітке уявлення про те, що можна отримати від покращення туристичної політики країни, як регулювати туристичні потоки країни та як розвивати індустрію туризму.

Сьогодні туризм вважається найважливішим для економічного процвітання країни. Міжнародний туризм має вирішальне значення для економічного розвитку, збільшення виробництва, зайнятості та міжнародних операцій. Туризм став перспективною галуззю міжнародного бізнесу, яка має багато потенційних напрямків. Індустрія туризму в цілому стала більш невід'ємною частиною економічного та соціального розвитку країн у всьому світі. Вона має спеціальні фінансові інструменти, систему зв'язку, створила робочі місця.

Для вирішення основних проблем, пов'язаних із розвитком міжнародного туризму, ми пропонуємо зробити туристичні послуги пріоритетними в країні. Це дозволить залучити в країну більшу кількість туристів, що, в свою чергу,

приведе до більшого обсягу наданих послуг. Найбільш капітальним кредитом є безпроцентний кредит. Такий спосіб фінансування можливий за рахунок позикових коштів засновників. Із зростанням попиту на іноземних туристів зростуть можливості продавців вітчизняних послуг, а отже, зросте їх купівельна спроможність. На репутацію країни впливає те, як вона виглядає перед світом, іншими країнами, а також їхніми громадянами.

Міжнародний туризм вважається спеціалізованою та складною темою менеджменту. Необхідність державного контролю за міжнародним туризмом є очевидною. Орієнтирами вдосконалення державного регулювання міжнародного туризму в Україні можна вважати: у правовій сфері – удосконалення нормативно-правової бази, розроблення методики оцінки, сертифікації та стандартизації туризму; в економічній сфері: зниження податкового навантаження, фінансування програм розвитку туризму, створення умов для залучення інвестицій у туризм, розвиток наукових досліджень туристичної діяльності.

У підсумку можна зробити висновок про те, що туристичний ринок України має значний потенціал для розвитку, оскільки вони мають багато туристичних ресурсів, необхідних для розвитку туризму. Проте, щоб залучити туристів і популяризувати туристичну галузь, необхідно вирішити проблеми, які гальмують розвиток туристичного бізнесу в Україні. Спочатку людина повинна подолати перешкоди, які заважають розвитку туристичного сектору, і вирішити проблеми, які позитивно впливають на туризм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. UNWTO. Основні напрямки туризму 2013–2018. URL: <http://www2.unwto.org> (дата звернення:).
2. Абрамов В. В., Тонкошкур М. В. Історія туризму. Харків, 2010. 294с.
3. Міжнародний туризм. URL: <http://wikipedia.org>
4. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу. Київ. Центр учбової літератури, 2009. 224 с
5. Мілана Горенштейн. Международный туризм: состояние и перспективы развития. М. Горенштейн. – URL: <http://milanaspess.wordpress.com>
6. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) – 2-ге видання перероблене та доповнене – К.: “Альтапрес”, 2003. 436 с.
7. Сервіс в туризмі / під редакцією Гриценюк Н.І., Бурдейного В.А., Кутузової О.Є. та ін. Одеса: “Талісман”, 2006. 160 с.
8. UNWTO Tourism Highlights, 2018 Edition. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284421152>
9. UNWTO Tourism Highlights, 2015 Edition. URL: <https://tourismecotedivoire.ci/wp-content/uploads/2023/12/Tourism-Highlights.pdf>
10. Герасименко В.Г., Галасюк С.С. Тенденции развития мирового туристического рынка. Науковий вісник ОДЕУ. 2007. № 12 (49). С. 3-14.
11. Шикіна О.В. Індекс туристичної конкурентоспроможності як показник туристичного потенціалу України. Вісник Хмельницького національного університету. 2017. № 2. Т. 2. С. 275-279.
12. UNWTO World Tourism Barometer and Statistical Annex. URL: https://tourlib.net/wto/UNWTO_Barometer_2019_04.pdf
13. UNWTO World Tourism Barometer and Statistical Annex. URL: https://www.developmentaid.org/api/frontend/cms/file/2022/11/UNWTO_Barom22_06_Nov_Statistical_Annex_en.pdf
14. Данильчук В.Ф. Мировой рынок услуг турбизнеса / В.Ф. Данильчук. – Донецк: ДИТБ, 2012. – 146 с.

15. Гуляев В.Г. Туризм: экономика и социальное развитие / В.Г. Гуляев. – М.: Финансы и статистика, 2013. – 304 с.
16. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
17. Згуровський О. Війни глобалізації. URL: <http://www.dt.ua/1000/1600/54652/>.
18. Котлер, П., Боуен, Дж., Макенс, Дж. Маркетинг туристичного туризму / П. Котлер, Дж. Бауен, Дж. Макенс. - Англія. 6-е видання. - 2014. - 597 с. - ISBN 9780132784023.
19. Котлер, П., Боуен, Дж., Макенс, Дж. Маркетинг туристичного туризму / П. Котлер, Дж. Бауен, Дж. Макенс. - Англія. 6-е видання. - 2017. - 688 с. - ISBN 978-0134151922.
20. Алексеева, Н., Дринь, О. Дослідження туристичних потоків в Україні / Н. Алексеева, О. Дринь // Матеріали конференції «Актуальні наукові досягнення - 2014», 22 - 30 червня - Чехія. - 2014 . URL: http://tourlib.net/statti_ukr/alekseeva2.htm
21. Урядовий портал. Постанова КМУ про затвердження Стратегії розвитку туризму та розвитку курортів на період до 2026 р. URL: <https://nto.ua/assets/files/ntou-statistics-barometer-2021-2022.pdf>
22. Грико, Ю. Вплив міжнародного туризму на розвиток країн світу / Ю. Грико // Студентський науковий вісник Луцького національного технічного університету. 2014. –Вол. 4. - С. 67–73.
23. Кіфяк, В. Організація туристичної діяльності в Україні / В. Кіфяк // Книги XXI. - Чернівці. - 2003. - 300 с. - ISBN 966-8029-31-3.
24. Мельник, А. Зарубіжний досвід готельного бізнесу та особливості його використання в Україні / А. Мельник. 2008. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2008_4_2/94.pdf.
25. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу: навч. посіб. / Л.П. Дядечко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.

26. Особливості становлення та розвитку туристичної індустрії в Україні. Шепелюк С.І. Вісник ДІТБ. – 2013. – №17. – С. 262-268. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/shepeljuk2.htm
27. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації – WorldTravelandTourismCouncil. URL: <http://www.wttc.org/research/economic-research/>
28. Travel & Tourism 2014 / World Travel & Tourism Council. – London, 2014. – 44 p.
29. Travel & Tourism Economic Impact 2014 Ukraine / World Travel & Tourism Council. – London, 2014. – 22 p.
30. Бондаренко М. П. Позиціонування України на міжнародному туристичному ринку // Економічний часопис – XXI. – 2011 URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Ech/2011_12/14_Bondarenko.pdf
31. Ткач Є. І. (ред.) Курс лекцій з дисципліни Статистика. Частина 1. Теорія статистики/ В. П. Сторожук, О. В. Кустовська, Є. І. Ткач, І. М. Ткач та ін.; Тернопіль: Економічна думка, 2006. – 224 с.